

Synnerliga skäl enligt skollagen för att medge hemundervisning har inte ansetts föreligga.

Lagrum:

24 kap. 23 § och 24 § skollagen (2010:800)

Stadsdelsnämnden Majorna-Linné i Göteborgs kommun avslog i beslut den 20 juni 2011 makarna A.N:s och L.N:s ansökan om att deras barn Chana, Rochel, Shterna och Rivka skulle få fullgöra sin skolplikt på annat sätt med motiveringen att de skäl som angivits i ansökan inte utgjorde synnerliga skäl enligt skollagen (2010:800).

Syskonen N. överklagade genom sina ställföreträdare A.N. och L.N. stadsdelsnämndens beslut och yrkade att barnen skulle få tillåtelse att fullgöra skolplikten på annat sätt. De yrkade även att rätten borde pröva om beslutet var tillräckligt preciserat för att kunna anses utgöra ett förvaltningsbeslut. Vidare yrkade de att förvaltningsrätten skulle hålla muntlig förhandling. De anförde i huvudsak följande. Familjen kom till Sverige år 1991. De startade en friskola år 1997 som lades ner år 2007 då antalet elever var för lågt. Sedan år 2007 har de bedrivit undervisning i hemmet med hjälp av judisk onlineskola för barnen, vilket stadsdelsnämnden godkänt fram t.o.m. vårterminen 2011. L.N. är lärare. Även A.N. är utbildad pedagog. Det föreligger speciella omständigheter som var för sig utgör synnerliga skäl enligt skollagen. Familjen är praktiserande ortodoxa judar. För barnens säkerhet krävs särskild undervisning eftersom de är särpräglade och identifieras utan svårighet. Vidare behöver barnen befinna sig i en judisk skolmiljö eftersom de äter speciell mat och dryck, har speciella kläder och skulle inte känna sig bekväma bland andra barn. Barnen behöver även vänner som de delar bakgrund och trossystem med. Familjen lägger stor vikt vid judiska lagar och regler. Utbildningen i dag är speciell; barnen utbildas i traditionella ämnen men också i judiska traditioner. Genom onlineundervisningen träffar barnen andra barn. Barnen deltar även i läger. Det har gått mycket bra för alla deras barn. Den skolgång barnen får i dag är således annorlunda men ett fullgott alternativ. Hänsyn måste också tas till säkerhetsaspekten då det finns ett problem med antisemitism i Göteborg och Sverige. Kraven på synnerliga skäl får inte ställas så högt att de inte går att uppnå. Sveriges agerande strider mot Europakonventionen.

Stadsdelsnämnden bestred bifall till överklagandet och anförde följande. Det här är en rättsfråga. Skollagen har ändrats och möjligheten till hemundervisning med hänsyn till religion och filosofisk övertygelse har skärpts. Av förarbetena framgår att hemundervisning på grund av religiösa skäl inte längre är möjligt. Skolan ska vara utformad så att det inte spelar någon roll vilken religiös eller filosofisk uppfattning barnen har. Nämnden är medveten om de speciella behoven som barnen med hänsyn till sin religion har samt att det finns antisemitism i Sverige i dag. Det föreligger en skyldighet för nämnden att uppfylla de krav som uppställs med hänsyn till barnens religiösa tillhörighet. Nämnden

kommer att se till att barnen får specialkost och att de får tillfälle till bön under skoltid. Det finns även möjlighet för barnen att få ledigt vid judiska högtider. I RÅ 1990 ref. 60 lades stor vikt vid det sociala samspelet. Det är således inte tillräckligt att den akademiska prestationen är tillfredsställande för att hemundervisning ska anses vara ett fullgott alternativ till den traditionella utbildningen. Det är vidare svårt att kontrollera att eleverna uppfyller kunskapskraven. Det är den tredje punkten, dvs. att det måste föreligga synnerliga skäl som är problemet.

Förvaltningsrätten i Göteborg (2011-12-12, ordförande Bertelsen)

yttrade: Av 20 § första stycket förvaltningslagen framgår att ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende ska innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Av bestämmelsens andra stycke framgår att har skälen utelämnats, bör myndigheten på begäran av den som är part om möjligt upplysa honom om dem i efterhand. – – – (rättens redogörelse för tillämpliga bestämmelser i skollagen och förarbetena till reglerna om möjlighet att fullgöra skolplikt på annat sätt, m.m. [prop. 2009/10:165 s. 523 f. och 885] här utelämnade) – – – Förvaltningsrättens bedömning – Makarna N. har gjort gällande att stadsdelsnämndens beslut ska utgöra en nullitet på grund av att det inte är motiverat. Förvaltningsrätten konstaterar att nämnden i sitt beslut redogör för gällande bestämmelse samt för utdrag ur förarbetena för att därefter konstatera att de skäl som angivits från föräldrarnas sida inte utgör synnerliga skäl. Vidare har förvaltningsrätten hållit muntlig förhandling där klagandena fått möjlighet att få de skäl som bestämt utgången i efterhand förklarade. Förvaltningsrätten anser mot bakgrund härav att stadsdelsnämndens beslut inte är så bristfälligt att det ska upphävas. Målet ska därför prövas i sak. – Skollagen har nyligen ändrats. Den nya lagen trädde i kraft den 1 augusti 2010 och ska tillämpas på utbildning och annan verksamhet från och med den 1 juli 2011. Villkoren för att fullgöra skolplikten på annat sätt har därigenom skärpts genom att det för att medgivande ska lämnas numera även finns ett krav på att synnerliga skäl ska föreligga. Därutöver krävs liksom tidigare att verksamheten ska framstå som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds och att behovet av insyn kan tillgodoses. För att hemundervisning ska medges krävs således att samtliga tre punkter i 24 kap. 23 § skollagen är uppfyllda. Införandet av kriteriet synnerliga skäl innebär att bestämmelsen ska tillämpas med stor restriktivitet. – Vid den muntliga förhandlingen framkom att makarna N. sedan år 2007 har bedrivit hemundervisning för sina barn och att nämnden givit sitt medgivande till detta fram t.o.m. vårterminen 2011, dvs. fram till att den nya skollagen började tillämpas. – Frågan blir då om de skäl som föräldrarna anfört för att undervisningen ska fullgöras på annat sätt kan utgöra synnerliga skäl i skollagens mening. Makarna N. har som skäl anfört att barnen är praktiserande ortodoxa judar samt att det för barnens säkerhet krävs särskild undervisning. Av gällande skolförfattningar framgår tydligt att undervisningen i skolan ska vara allsidig och saklig och därigenom utformas så att alla elever kan delta, oberoende av vilken religiös eller filosofisk uppfattning som eleven och elevens vårdnadshavare har. Mot denna bakgrund förefaller det vara lagstiftarens uppfattning att det i dag

inte finns något behov av en bestämmelse i skollagen som ger utrymme för hemundervisning på grund av religiös eller filosofisk uppfattning hos familjen (jfr prop. 2009/10:165 s. 523 f.). Den omständigheten att barnen är praktiserande ortodoxa judar kan därmed inte anses utgöra synnerliga skäl i lagens mening. Vad gäller anförda säkerhetsskäl konstaterar förvaltningsrätten att några konkreta individuella hot mot barnen inte synes föreligga. Vidare har varje skola en skyldighet att aktivt motverka mobbing samt att ha en mobbingplan. Därtill kommer att eventuella brottsliga handlingar ska polisanmälas och tas om hand av de rättsvårdande myndigheterna. De anförda skälen avseende säkerhet kan därmed inte heller anses utgöra sådana synnerliga skäl som gör att barnen kan medges att fullgöra sin skolplikt på annat sätt. – Makarna N. har även gjort gällande att införandet av bestämmelsen i 24 kap. 23 § skollagen strider mot Europakonventionen. Enligt 2 kap. 23 § regeringsformen får lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av Europakonventionen. I ovan nämnda förarbeten (jfr prop. 2009/10:165 s. 523 f.) har frågeställningen behandlats och slutsatsen är att ändringen i lagstiftningen inte kan anses stå i strid med Sveriges internationella förpliktelser. Förvaltningsrätten finner inte skäl att göra en annan bedömning. – Överklagandet ska således avslås. – Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Syskonen N. överklagade förvaltningsrättens dom och yrkade att kammarrätten skulle medge dem rätt att fullgöra skolplikten i hemmet. Syskonen N. anförde bl.a. följande. Den utbildning som de får i hemmet och inom ramen för Shluchim Online School är ett fullgott alternativ till utbildning i allmän skola, och behovet av insyn i undervisningen har tillgodosetts. De tillhör som ortodoxa judar en liten grupp vars tillvaro präglas av mycket strikta regler avseende bl.a. böner, beteende, klädsel och mathållning. Deras familj är en av endast tre familjer i Sverige, och den enda i Göteborg, som tillhör den ortodoxa judiska tron. De lever under så speciella förhållanden att undervisningen inte kan bedrivas på annat sätt än genom undervisning i hemmet. De måste få möjlighet att hålla de föreskrivna bönerna, som ska ledas av en ortodox rabbin, vilket inte är möjligt i allmän skola, då den enda ortodoxa rabbinen i Göteborg är deras far. De kan under inga omständigheter delta i gymnastik såsom den utövas i allmän skola. Deras klädsel avviker starkt från den klädsel svenska barn i allmänhet bär och håret ska hanteras på ett speciellt sätt. Dessa omständigheter försvårar för dem att fungera i vanlig skola och utmärker dem på ett synnerligen tydligt sätt. Detta stigmatiserar dem och utsätter dem för en påtaglig fara för mobbing.

Stadsdelsnämnden ansåg att kammarrätten skulle avslå överklagandet och anförde bl.a. följande. Kraven på synnerliga skäl för fullgörande av skolplikt i hemmet är inte uppfyllda enligt nämndens uppfattning. Det är stadsdelsnämndens ansvar att skapa förutsättningar för att bönestunder, mathållning och säkerhet fungerar på ett för alla berörda acceptabelt sätt och ansvar kommer att tas för att så sker. Det är skolans uppdrag att, i enlighet med förarbetena till skollagen, utforma utbildningen så att alla

elever kan delta. Nämnden är medveten om att den inriktning av judendomen som familjen tillhör omfattar ett fåtal personer i Sverige och det är nödvändigt att få information från familjen om vad som krävs för att barnen ska kunna delta i skolundervisningen. Nämnden har tagit initiativ till en diskussion härom, men inte lyckats genomföra en sådan då familjen inte ansett att det funnits förutsättningar för detta.

Kammarrätten höll muntlig förhandling i målet.

Kammarrätten i Göteborg (2012-10-16, Grankvist, Dahlin, referent, Lundberg) yttrade: Syskonen N. har skolplikt enligt 7 kap. 2 § skollagen. Utgångspunkten är att skolplikten ska fullgöras i offentlig eller fristående skola. För att avsteg ska göras härifrån krävs enligt 24 kap. 23 § skollagen att deras utbildningsbehov tillgodoses på annat sätt och att det finns synnerliga skäl. Ett medgivande enligt 23 § får lämnas för upp till ett år i sänder. – Syskonen N:s ansökan om att få fullgöra skolplikten genom undervisning i hemmet avslogs av stadsdelsnämnden för läsåret 2011/2012. Frågan i målet är om stadsdelsnämnden haft fog för sitt beslut eller om det finns förutsättningar för att bevilja deras ansökan. – I förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 523 f.) till nya bestämmelser om synnerliga skäl som infördes med verkan från den 1 juli 2011 anges bl.a. följande. Av gällande skolförfattningar framgår tydligt att undervisningen i skolan ska vara allsidig och saklig och därigenom utformas så att alla elever kan delta, oberoende av vilken religiös eller filosofisk uppfattning som eleven och elevens vårdnadshavare har. Mot denna bakgrund är det regeringens uppfattning att det i dag inte finns något behov av en bestämmelse i skollagen som ger utrymme för hemundervisning på grund av religiös eller filosofisk uppfattning hos familjen. – Kammarrätten gör följande bedömning. – Grundtanken i skollagen är att alla barns rätt till utbildning ska garanteras. Det är också denna rätt som kommer till uttryck i kravet på synnerliga skäl för undervisning i annan form än i den allmänna skolan. – Det är ostridigt att den utbildning syskonen N. fått i hemmet och online har varit ett fullgott alternativ till den allmänna skolan och att behovet av insyn i verksamheten tillgodosetts. Deras grundläggande rätt till utbildning i sig har alltså respekterats. – Syskonen N. ingår i en liten avgränsad grupp personer, vars liv präglas av mycket strikta religiösa regler i flera avseenden. Dessa regler ställer stora krav på att livet struktureras på visst sätt, bl.a. vad gäller mathållning och bön. Det är troligt att stadsdelsnämnden inte utan svårighet kan organisera skolgången för syskonen med respekt för de behov som följer av deras religion. Nämnden har uppgett att den kan möta behoven, men någon konkret plan för hur det i praktiken skulle ske finns inte tillgänglig. – De strikta regler som följer av den ortodox-judiska religionen medför vidare ett kraftigt avvikande utseende, bl.a. genom särskild klädsel. Det är ofrånkomligt att syskonen N. till följd härav löper en påtaglig risk för att utsättas för kränkande beteenden från omgivningen i en skolmiljö, där en vuxen i normalfallet inte är ständigt närvarande. Rimligheten i att låta dem utsättas för rädsla och risker med anledning härav kan ifrågasättas, bl.a. med hänsyn till att någon konkret handlingsplan inte redovisats. – Utöver vad som anförts ovan bör enligt kammarrättens mening dessutom särskilt

beaktas att syskonen N. vid tidpunkten för införandet av det nya kravet på synnerliga skäl enligt tidigare medgivande från stadsdelsnämnden fullgjort sin skolgång i hemmet under flera års tid och stor del av sin uppväxt. Med hänsyn härtill anser kammarrätten att omständigheterna sammantaget är sådana att synnerliga skäl får anses ha förelegat för att medge dem rätt att fullgöra sin skolplikt i hemmet läsåret 2011/2012. – Överklagandet ska därför bifallas. – Med ändring av förvaltningsrättens dom och med bifall till överklagandet förklarar kammarrätten att syskonen N. haft rätt att fullgöra skolplikt i hemmet för läsåret 2011/2012.

Göteborgs kommun överklagade kammarrättens dom och yrkade att Högsta förvaltningsdomstolen med ändring av domen skulle besluta att kommunens beslut skulle stå fast. Kommunen yrkade vidare att Högsta förvaltningsdomstolen i avvaktan på slutligt avgörande skulle förordna att kammarrättens dom tills vidare inte skulle gälla (inhibition). Kommunen anförde i huvudsak följande. Syskonen N. undervisas i första hand genom en onlineskola samt av sina föräldrar. Den aktuella skolan är inte godkänd av Skolverket. Kommunen har emellertid tidigare ansett att utbildningen varit ett fullgott alternativ till den utbildning som annars stått till buds. Kommunen har även under den tid som hemundervisning varit beviljad getts möjlighet till insyn i verksamheten genom familjen N:s försorg. I nuläget är dock dessa omständigheter av underordnad betydelse, då de skäl familjen N. angett i sin ansökan inte utgör synnerliga skäl i skollagens mening. Förarbetena kan inte tolkas på annat sätt än att det enligt nuvarande lagstiftning inte finns utrymme för att bevilja tillstånd att fullgöra skolgången på annat sätt på grund av religiösa eller filosofiska skäl (prop. 2009/10:165 s. 523 f.). Det är kommunens plikt att genom en eller flera nämnder organisera skolan på ett sådant sätt att alla barn kan delta i undervisningen. Stadsdelsnämnden Majorna-Linné har därvid vid ett flertal tillfällen förklarat att den kommer att organisera möjligheter till bön, köpa in koshermat osv. Exakt hur detta ska organiseras kan nämnden i nuläget inte redogöra för då någon diskussion med familjen ännu inte kommit till stånd. – Det kan i bedömningen av vad som är synnerliga skäl inte ingå en skyldighet för kommunen att i detalj redogöra för hur undervisningen ska genomföras, hur skolmåltider ska tillhandahållas osv. Vad gäller frågan om eventuella kränkningar gäller mycket långtgående förpliktelser för kommunen som huvudman för grundskolan m.fl. skolformer att arbeta mot sådana och att tillgodose en trygg skolmiljö för alla elever. Det kan inte utläsas av de aktuella bestämmelserna att det är möjligt att i bedömningen av vad som är synnerliga skäl väga in att hemundervisning tidigare beviljats. Någon övergångsbestämmelse för den aktuella paragrafen har inte heller tagits in i lagstiftningen. Någon annan slutsats kan mot denna bakgrund inte dras än att lagstiftarens mening vid införandet av den nya skollagen varit att avskaffa möjligheten att bedriva hemundervisning av religiösa skäl.

Syskonen N. bestred bifall till överklagandet. De anförde bl.a. följande. Det finns inga som helst praktiska möjligheter att lösa frågorna om bön, mobbning, mathållning och säkerhet. Att kommunen genom

stadsdelsnämnden i allmänna ordalag anger att den ska lösa dessa frågor är inte tillfyllest. Nämnden har inte satt sig in i vad de krav som gäller för barnen erfordrar och än mindre har nämnden några konkreta förslag på hur kraven ska hanteras och lösas. Nämnden kan inte skyla över dessa brister genom påståenden av allmän karaktär och ej heller genom att hänvisa till föräldrarna. Det är nämndens ansvar att underrätta sig om förutsättningar för enskilda elever och tillse att vad som erfordras tillgodoses. Blotta underlåtenheten att göra så konstituerar synnerliga skäl. I dag kan barnen inte vistas säkert ute på gatorna utan sällskap av vuxen på grund av ständiga påhopp och förolämpningar. Med hänsyn till att man i många fall låter judar personifiera Israels politik och låta missnöje över den präglade förhållningssättet till judar, riskerar de att utsättas för angrepp i anledning härav. Familjen har också polisanmält några av de tillfällen då man utsatts för angrepp. I allmän skola föreligger påtaglig risk att barnen angrips och nämnden har inte kunnat presterat något förslag kring hur detta ska lösas. Som kammarrätten angett har de dessutom fullgjort sin skolgång i hemmet i flera års tid och sålunda under stor del av sina liv. Med beaktande av vad som framkommit bör anses att synnerliga skäl föreligger och att kammarrättens dom inte ska ändras.

Högsta förvaltningsdomstolen (2013-07-01, Jermsten, Dexe, Nord, Saldén Enérus, Nymansson) yttrade:

Skälen för avgörandet

Rättslig reglering m.m.

I 7 kap. 2 § första stycket och 7 kap. 3 § första stycket skollagen anges att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt enligt föreskrifterna i kapitlet och enligt 2 kap. 18 § regeringsformen har rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning i allmän skola. Enligt 7 kap. 4 § ska skolplikten, såvitt nu är av intresse, fullgöras i grundskolan eller på annat sätt enligt bestämmelserna i 24 kap.

I 24 kap. regleras särskilda skolformer och i paragraferna 23 och 24 regleras förutsättningar för medgivande för ett skolpliktigt barn att fullgöra skolplikten på annat sätt.

Enligt 24 kap. 23 § skollagen ska medgivande lämnas om

1. verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds enligt föreskrifter i denna lag,
2. behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, och
3. det finns synnerliga skäl.

Av 24 kap. 24 § framgår att medgivande enligt 23 § får lämnas för upp till ett år i sänder.

I förarbetena till reglerna om möjligheten att fullgöra skolplikten på annat sätt sägs bl.a. följande (prop. 2009/10:165 s. 523 f. och 885).

Bestämmelserna om möjligheten att fullgöra skolplikten på annat sätt kvarstår i princip oförändrade sedan den gällande skollagens tillkomst. Bestämmelserna förknippas ofta med s.k.

”hemundervisning” och i förarbetena till bestämmelserna (prop. 1985/86:10 s. 50 f., s. 125 f.) anges bl.a. att hemundervisning i enstaka fall, och då främst i de lägre årskurserna, kan tänkas vara en godtagbar ersättning för skolgång om någon speciell yttre omständighet föreligger. Som exempel på en sådan omständighet nämns att barnet bor i glesbygd eller behöver särskild vård. Av praxis på området framgår också att bestämmelserna ofta aktualiseras när föräldrar av olika skäl, t.ex. filosofiska eller religiösa, vill ge sina barn undervisning i hemmet.

Av gällande skolförfattningar framgår tydligt att undervisningen i skolan ska vara allsidig och saklig och därigenom utformas så att alla elever kan delta, oberoende av vilken religiös eller filosofisk uppfattning som eleven och elevens vårdnadshavare har. Mot denna bakgrund är det regeringens uppfattning att det i dag inte finns något behov av en bestämmelse i skollagen som ger utrymme för hemundervisning på grund av religiös eller filosofisk uppfattning hos familjen. – Det behövs emellertid även framöver ett visst utrymme för att under begränsad tid få medgivande till skolpliktens fullgörande på annat sätt. [---] Som nämns i förarbetena till dagens bestämmelser kan det t.ex. handla om fall då en elev flyttar hit från något grannland men väljer att gå kvar i grannlandets skola under återstoden av en termin eller att en elev deltar i en filminspelning eller dylikt. Bestämmelserna bör också kunna aktualiseras när elever gör längre resor. I bestämmelsernas lydelse ligger att de ska tillämpas med stor restriktivitet. Alla barns rätt till en likvärdig utbildning är en av grundstenarna i det svenska utbildningssystemet och den aktuella verksamheten måste för den begränsade tid som ett medgivande kan avse (upp till ett år i sänder) framstå som ett fullgott alternativ till den reguljära undervisningen. Bedömningen om synnerliga skäl föreligger ska utgå från elevens intressen.

Vidare sägs bl.a. följande (a. prop. s. 885).

Tredje punkten är ny och innebär en skärpning av bestämmelsen. För att ett medgivande ska kunna ges måste synnerliga skäl föreligga. Synnerliga skäl kan t.ex. förekomma i situationer då eleven nyss flyttat till Sverige från något av våra grannländer men har mycket starka skäl för att gå kvar i det gamla landets skola under återstoden av terminen. Även situationer då eleven under längre tid önskar vara från skolan på grund av resor eller filminspelning kan tänkas utgöra synnerliga skäl för att under en tid få medgivande att fullgöra skolplikten på annat sätt om det finns mycket starka skäl i det enskilda fallet. Införandet av kriteriet synnerliga skäl innebär att bestämmelsen ska tillämpas med stor restriktivitet.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

I målet är ostridigt att den undervisning som syskonen hittills fått i hemmet och genom onlineskola har bedömts vara ett fullgott alternativ till den utbildning som står barnen till buds i den allmänna skolan och att behovet av insyn i verksamheten tillgodosetts.

Frågan i målet blir därmed om det finns sådana synnerliga skäl som avses i nyss nämnda lagrum för bifall till ansökningen för läsåret 2011/12.

I den nu upphävda 1985 års skollag (1985:1100) fanns inget krav på synnerliga skäl utan det angavs i 10 kap. 4 § att sådant medgivande skulle lämnas om det alternativ som medgivandet gällde framstod som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars stod barnet till buds enligt lagens föreskrifter och att behovet av insyn i verksamheten kunde tillgodoses. Några närmare föreskrifter angavs inte i lagen. I förarbetena till bestämmelsen angavs endast några exempel. Ett sådant exempel var att barnet utsattes för mobbning och därigenom inte fick det utbyte som skolgång normalt gav och att därför en annan anordning kunde tänkas vara en acceptabel lösning för en tid. Vidare uttalades att ett barn för sin utveckling i övrigt, inte minst sin sociala träning, nästan alltid kan antas behöva de erfarenheter som skolgång ger (prop. 1985/86:10 s. 127).

I de nu gällande bestämmelserna i 24 kap. 23 § skollagen har de två första rekvisiten från 1985 års skollag behållits, dvs. att det alternativa sättet att fullgöra skolplikten framstår som fullgott och att behovet av insyn tillgodoses. Men ytterligare ett rekvisit har tillförts, nämligen att det också ska föreligga synnerliga skäl. Samtliga tre rekvisit ska alltså vara uppfyllda för att medgivande ska kunna ges. Medgivandet får enligt 24 § inte lämnas för mer än ett år och är alltså avsett att kunna lämnas för endast begränsad tid. Det är således fråga om en avsevärd skärpning av reglerna.

Det förhållandet att syskonen N. tidigare har fått medgivande att fullgöra skolplikten i hemmet med stöd av de numera upphävda reglerna har därför inte någon självständig betydelse för bedömningen av frågan om ett förnyat medgivande ska ges. Den bedömningen får aldrig avse mer än ett år och måste enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening också avvägas individuellt i förhållande till varje elevs särskilda omständigheter som dessa ser ut vid ansökningstillfället. En i sammanhanget relevant omständighet är elevens ålder och dennes behov av den sociala träning m.m. som skolgång ger, ett behov som kan antas bli större allteftersom barnet blir äldre (jfr RÅ 1990 ref. 111 och RÅ 1990 ref. 60).

Syskonen N. anför att den omständigheten att de tillhör en ortodox judisk rörelse ställer särskilda krav på den allmänna skolan, vilka krav skolan inte kan möta på ett sådant sätt att deras praktiska behov av särskild mathållning, bönerutiner m.m. kan anses tillgodosedda av kommunen. De anför vidare att deras behov av skydd mot kränkningar såväl i skolan som i det offentliga rummet inte heller kan tillgodoses.

Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att det vid utformningen av utbildningen för syskonen N. finns anledning att ta särskild hänsyn till deras speciella förutsättningar. Skollagen bygger emellertid på principen att sådana situationer ska hanteras inom ramen för den allmänna skolan. Det som syskonen anfört utgör enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening därmed inte sådana synnerliga skäl som avses i 24 kap. 23 § skollagen. Förutsättningar för ett medgivande att fullgöra skolplikt i hemmet under läsåret 2011/2012 förelåg alltså inte.

Mot bakgrund av att den tid som ansökan avser har löpt ut ska målet skrivas av.

Yrkandet om inhibition föranleder inte någon åtgärd.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avskriver målet.

Mål nr 6107-12, föredragande Axelsson

Rättsfall: RÅ 1990 ref. 60; RÅ 1990 ref. 111.